

Ekosocial bildning

Vad borde man lära sig? Varför finns skolan? Vad är bildning?

Kognitivt angripningssätt

Att trygga kontinuitet
för rådande tänkande
och verksamhet

Metakognitivt angripningssätt

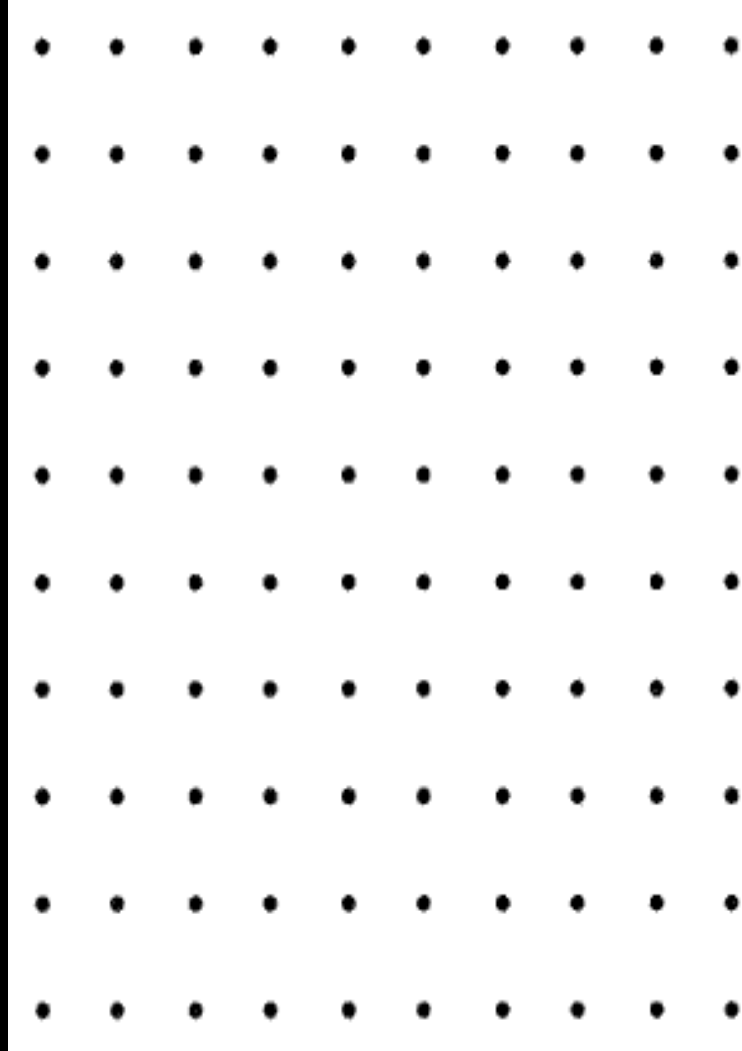
Att finna nya
tänkesätt och
verksamhetsmodeller

Transformativt angripningssätt

Människolivets helt nya
möjligheter som en del
av den övriga
verkligheten

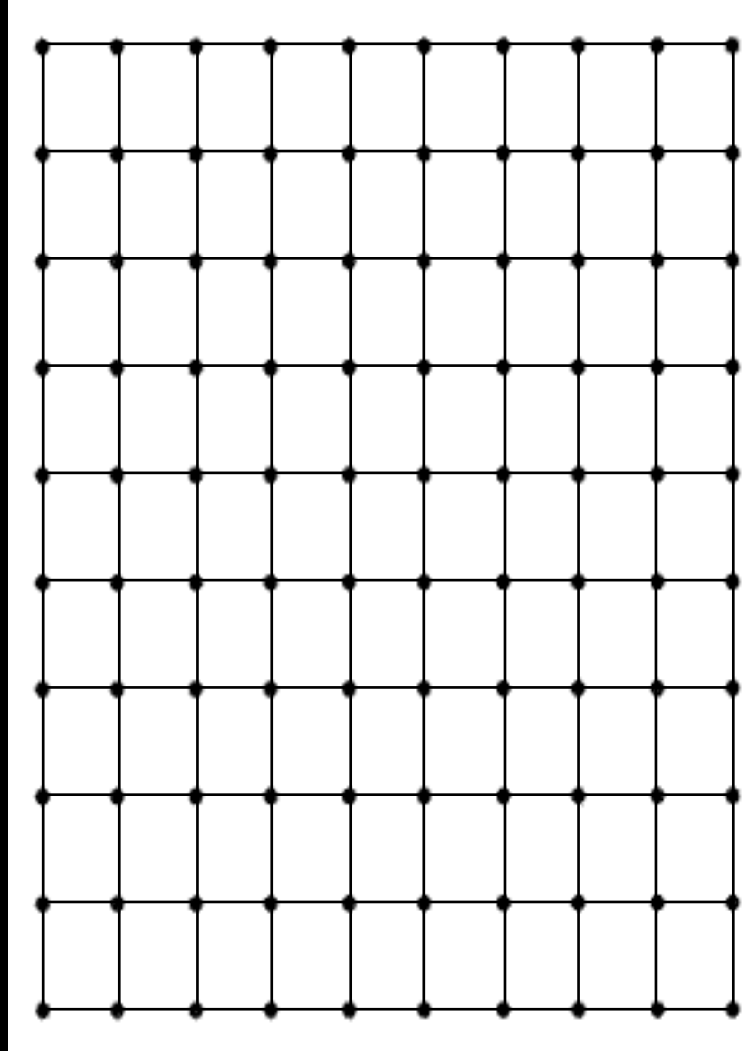
Hur tolkar vi den
värld vi lever och
befinner oss i?

En linear och atomistisk verklighetsuppfattning uppmärksammar från
varandra åtskilda saker, fenomen och människor

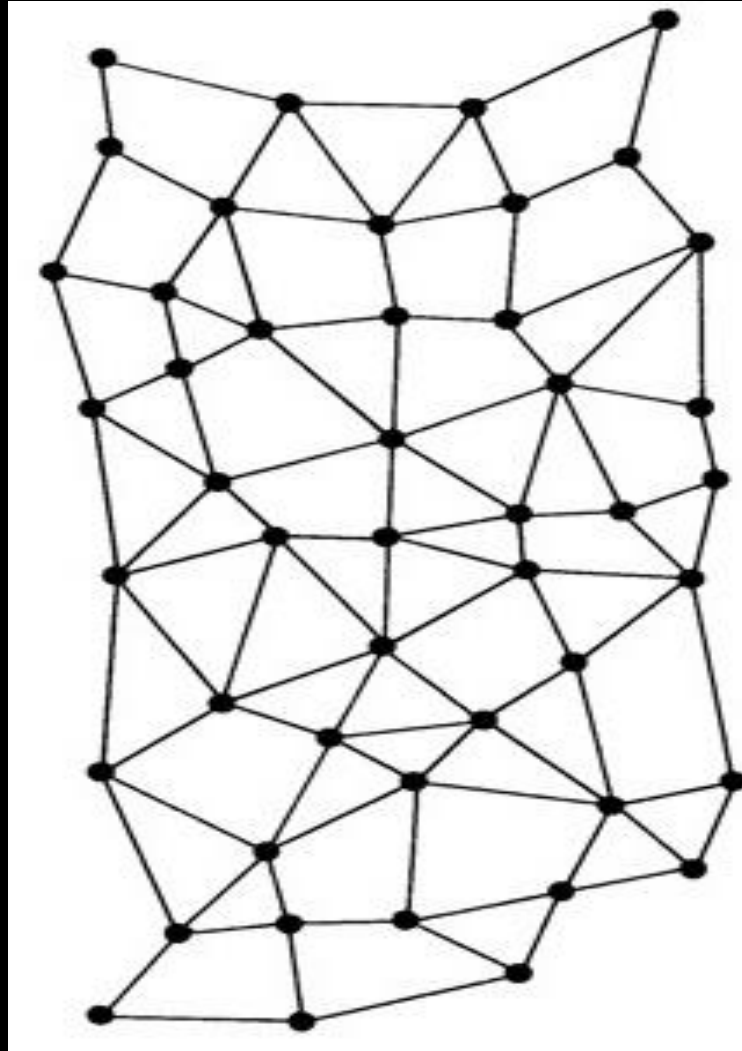
individcentrering, isolering,
avskurenhet

Systemisk verklighetsuppfattning uppmärksammar förhållanden och kopplingar mellan saker, fenomen och människor

anslutning, tillhörande, delaktighet

En möjligast reell verklighetsuppfattning förutsätter att den levande dynamiken mellan saker, fenomen och människor beaktas?

Mig själv lik anslutning,
tillhörande och delaktighet

"Ekosocial bildning är en planetär
förändringskraft som gör att
människor och deras gemenskaper
tillsammans skapar ett utvidgat
demokratiskt läge var man
respekterar den biologiska och
kulturella mångfalden hos allt
levande."

-Björn Wallén

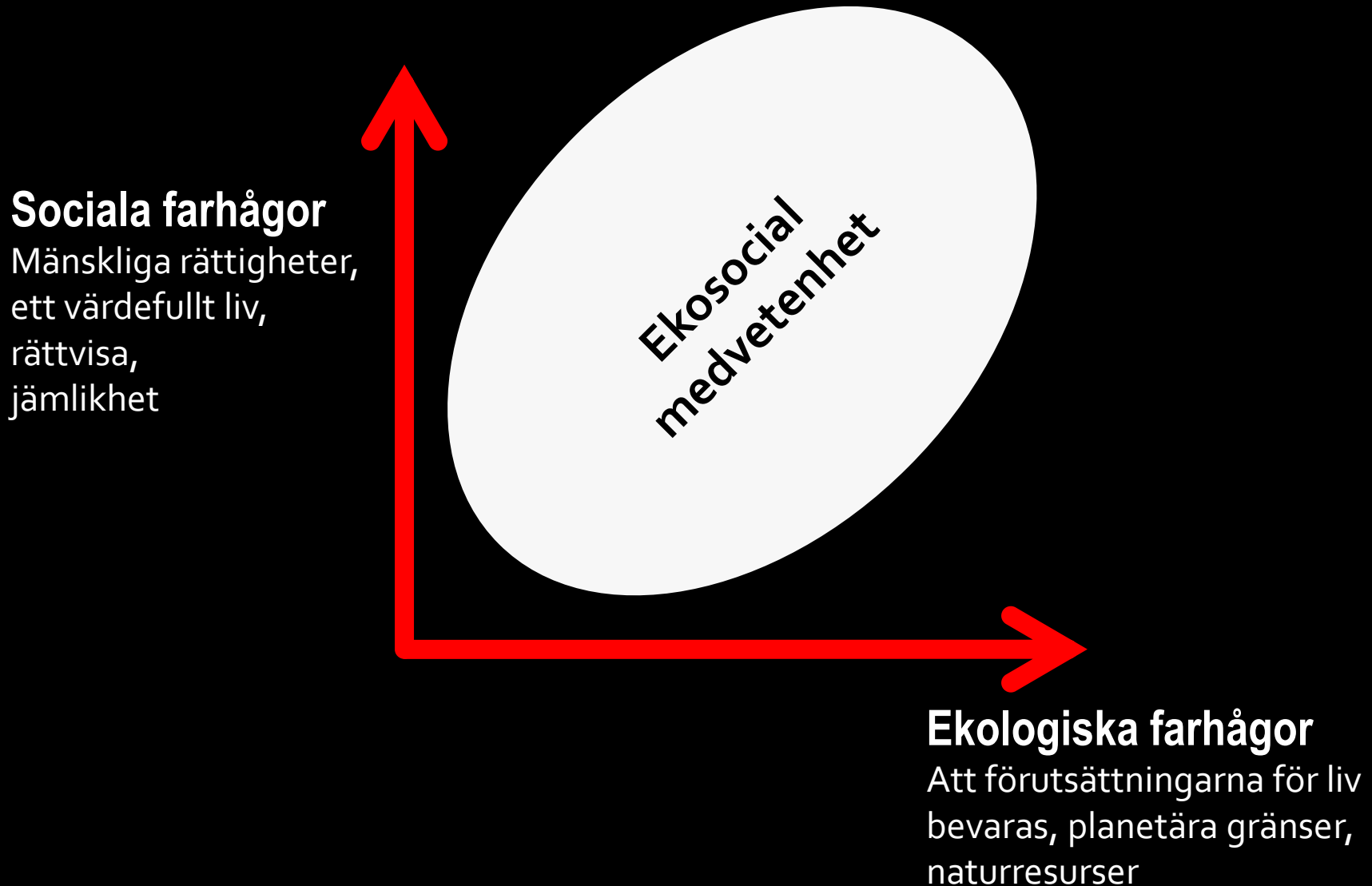
INNEHÅLL

1. Vad är framsteg?
2. Mot en hållbarhetsmedveten livsorientering
3. Bildning lyfter upp människan till hens fulla potential
4. Att skriva den stora berättelsen

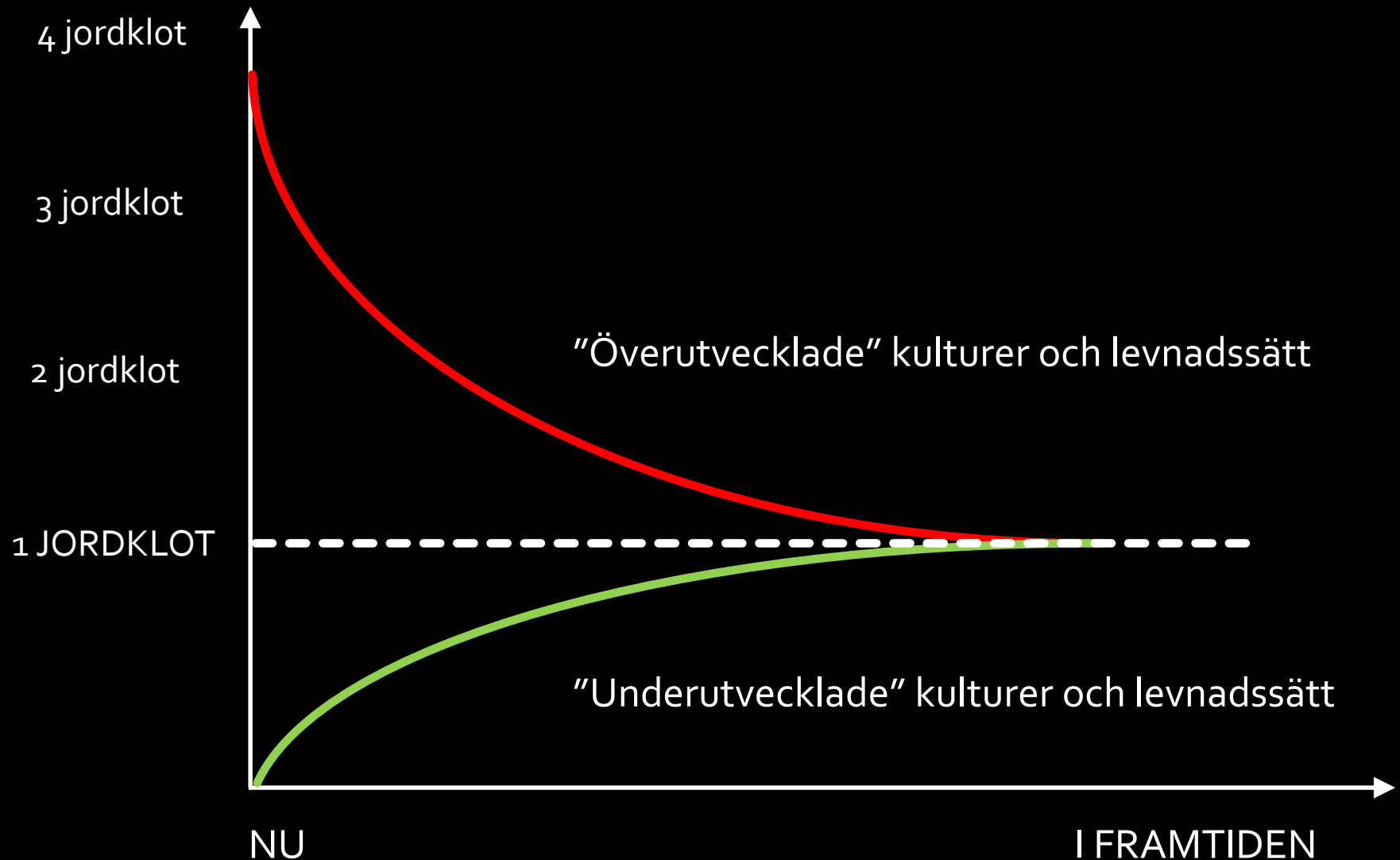
1

Vad är framsteg?

Alla framtidsutmaningar faller tillbaka på ekologiska och sociala utgångspunkter

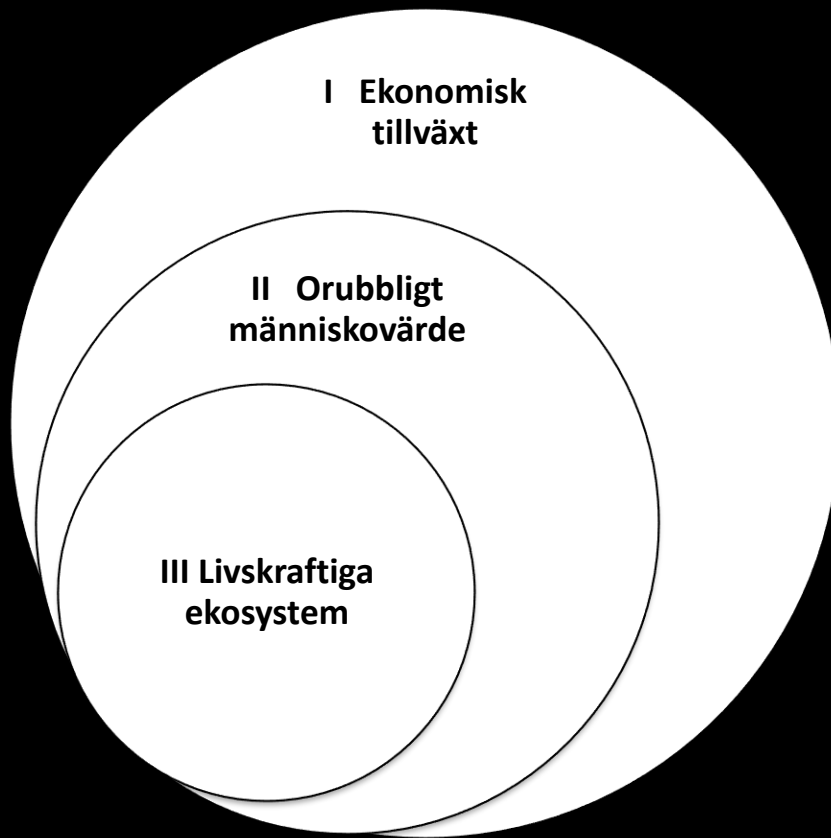

Utnyttjande av naturresurser, föroreningar och utsläpp och syftet att nå en jämlik, inom planetens gränser-politik

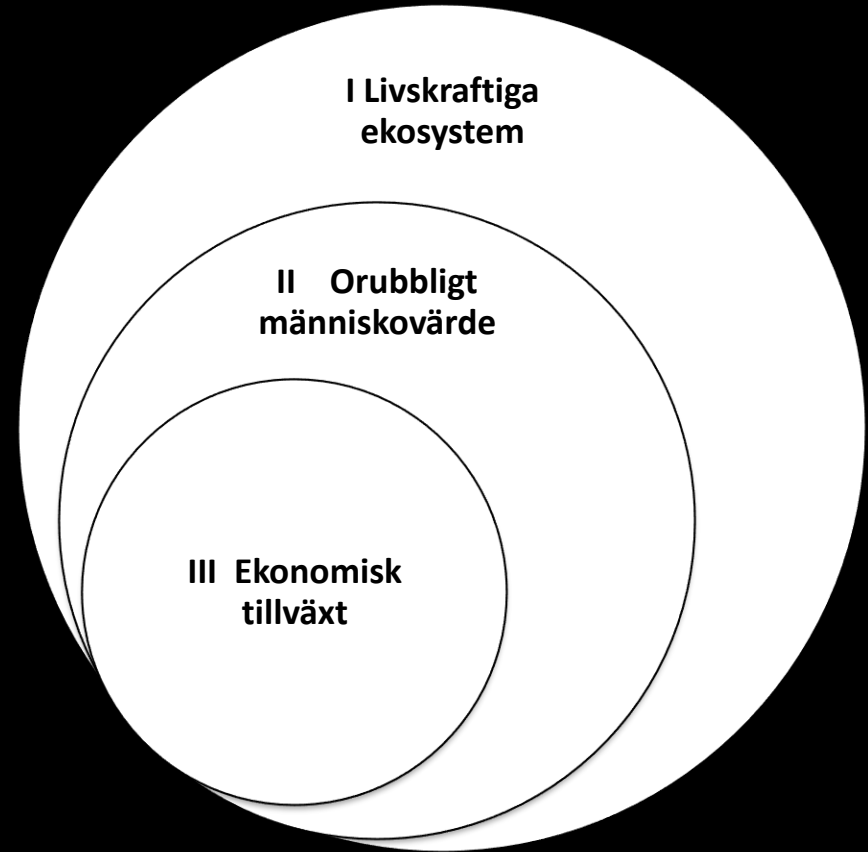

Samordning av tre aspekter (win – win – win) som en grund för ett gott liv

svag hållbarhet

stark hållbarhet

Hediger, W. (1999) Reconciling "weak" and "strong" sustainability. *International Journal of Social Economics*, 26(7/8/9), pp. 1120–1144.

Giddings, B., Hopwood, B. & O'Brien, G. (2002). Environment, economy and society: fitting them together into sustainable development. *Sustainable Development*, 10(4), 187–196.

Ott, K. (2003). The Case for Strong Sustainability. In: Ott, K. & P. Thapa (eds.) *Greifswald's Environmental Ethics*. Steinbecker Verlag.

Baker, S. (2006). *Sustainable development*. London: Routledge.

En värdehierarki som säkerställer att kommande generationer kommer att vara stolta över oss

I sig självt värdefullt

Indirekt värdefullt

**I Att trygga förutsättningarna för liv:
andningsbar luft, drickbart vatten;
pollinering av växter och markens
fruktbarhet; klimatets stabilitet,
jordområdenas beboelighet;
naturresurser**

II Mänskliga rättigheter, värdefullt liv

III Stabil ekonomi

Vad består ett gott liv av?

Bruttonationalprodukten **tredubblades** i Finland
1966-2004

- Människornas upplevelse om livets betydelsefullhet förbättrades inte

Bruttonationalprodukten **fyrubblades** i USA
1947-1998

- Människornas upplevelse om livets betydelsefullhet förbättrades inte

Det är omöjligt att
tillfredsställa behov av
gemenskap, självrespekt,
skapande, kärlek och glädje
med materiell
förmögenhet?

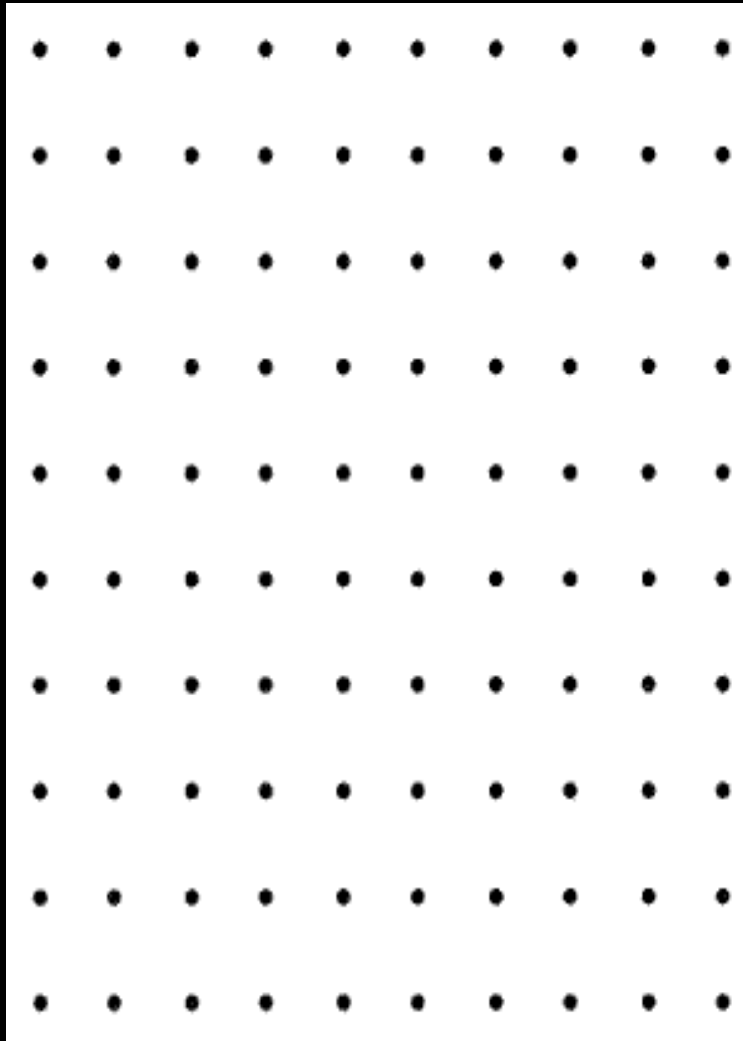
Mot en
hållbarhetsmedveten
livsorientering

ATT IDENTIFIERA INBÖRDEDES SAMBAND

Jag är en levande del av en helhet
större än mig själv.

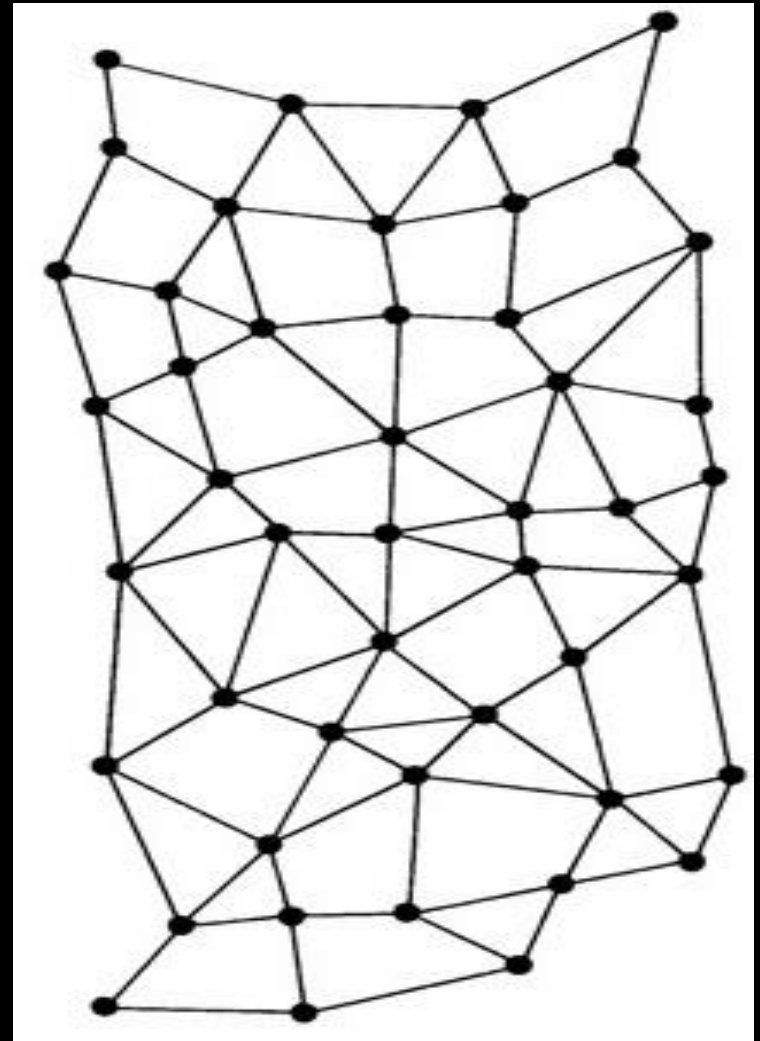

Individcentrering,
isolering, avskildhet

"Jag är så tillräcklig att jag
klarar mig själv."

Anslutning, tillhörande, delaktighet

"Jag är en del av
någonting större än mig
själv."

Stöd för granskning av samband

- Hurudan och hur lång är potatisens väg till vårt matbord?
- Varifrån kommer vårt vatten?
- Varifrån kommer vår elektricitet och hur produceras den? Varför?
- Vem odlade dessa apelsiner? Varför?
- Vem fångade den här fisken, rensade och tillredde? Varför?
- Vem odlade denna peppar?
- Varför säljs det brasilianskt kött i butiken fastän vi bor bredvid en boskapsgård?
- Vad är jeans gjorda av och vem har tillverkat dem?
- Vem plockar bönorna till kaffet vi dricker?
- Vem uppvärmer vårt hus? Varför?
- Finns det finsk choklad? Vilka jobbar på kakaoodlingen? Varför?
- Varför finns det vanliga och rättvis handel-bananer?
- Varifrån kommer den här mobilen? Vem tillverkade den? Vem utvann råmaterialet?
- Existerar det mat eller produkter som till alla delar är finländska?
- Existerar det mat eller produkter till vars produktion det inte används olja?

En systemisk
verklighetsuppfatt-
ning är nyckeln till
att känna igen
innebörd

PLANETÄÄRT ANSVAR

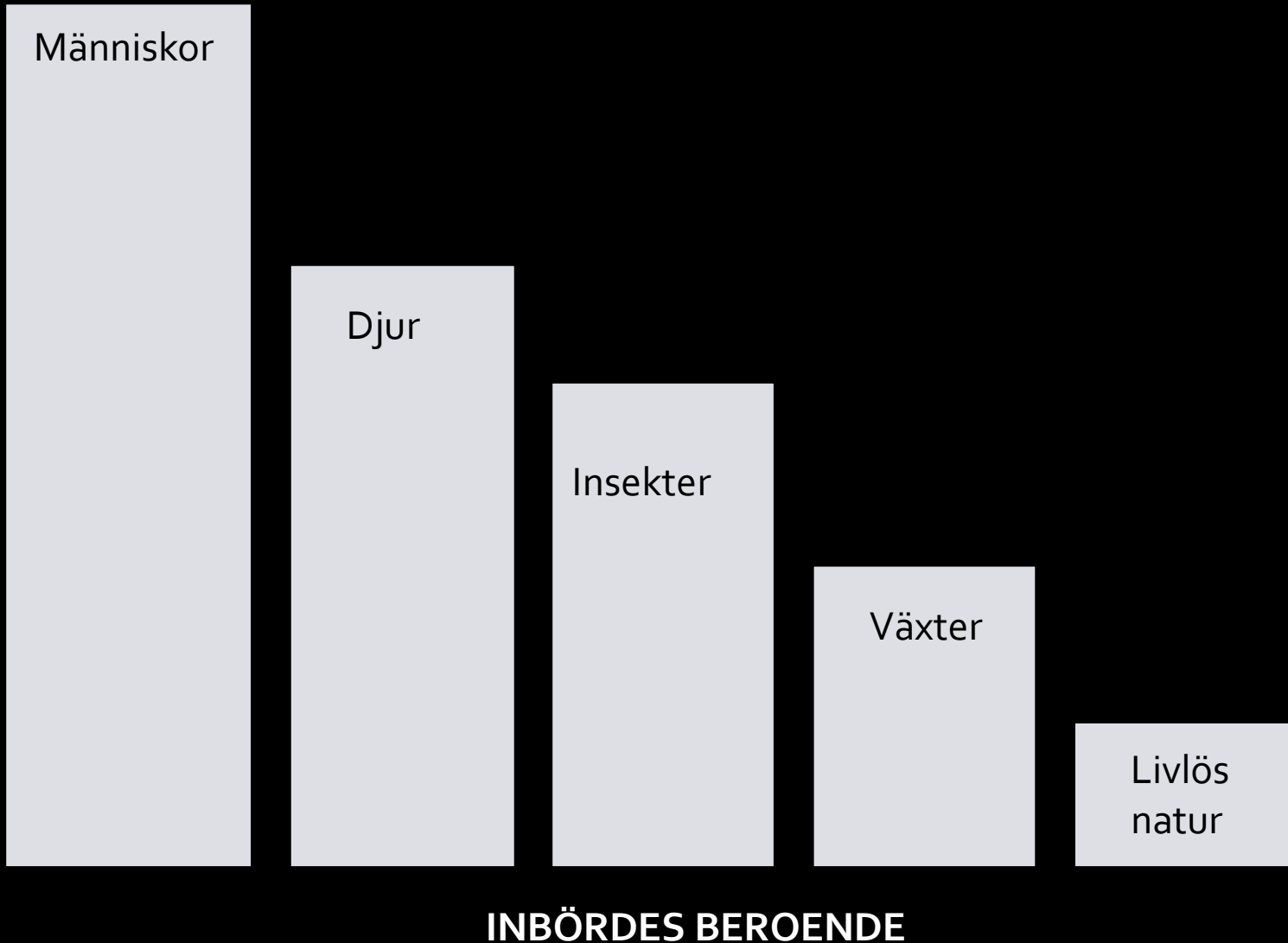
Vi innefattar mer än
människor

b

Salonen, A. & Rouhinen, S. (2015). Vastuullinen maailmasuhde – tulevaisuuden toivoa säilyttävän kulttuurirevoluution suunnannäyttäjä. *Tiedepolitiikka* 3(40), 7-16.

Salonen, A. (2015). Vastuullinen maailmasuhde ja sen merkitys hyvän elämän tavoittelussa. *UAS Journal* 1/2015.

Föremål för omsorg och deras värde då man förnimmer världen individcentrerat

Föremål för omsorg och deras värde då man förnimmer världen ekosystemcentrerat

Människor

Djur

Insekter

Växter

Livlös
natur

INBÖRDES BEROENDE

Byggande av ett planetärt ansvar

Verklighetsuppfattning	jagcentrerat		människocentrerat		livcentrerat		ekosystemcentrerat		
Omsorgsgrupp	Jag	Familj	Släkt och vänner	Nation	Alla människor	Människor och andra djur	Människor, andra djur och växter	Eko-system	Planeten

Salonen, A. & Åhlberg, M. (2012). The Path towards Planetary Responsibility – Expanding the Domain of Human Responsibility Is a Fundamental Goal for Life-Long Learning in a High-Consumption Society. *Journal of Sustainable Development*, 5(8), 13-26.

Salonen, A. (2019). Is Sustainability about Education for Life Satisfaction? *Sustainability* 11(3), 612

Salonen, A. (2019). Transformative responses to sustainability. In: Leal Filho W. (Ed.) *Encyclopedia of Sustainability in Higher Education*. Cham: Springer.

Salonen, A. & Hakari, S. (2018). Early Childhood Educators and Sustainability: Sustainable Living and Its Materialising in Everyday Life. *Utbildning & Demokrati* 27(2), 81-102

Salonen, A. & Joutsenvirta, M. (2018). Vauraus ja sivistys yltäkylläisyyden ajan jälkeen. *Aikuiskasvatus* 38(2), 84-101

Salonen, A. & Konkka, J. (2015). An Ecosocial Approach to Well-Being: A Solution to the Wicked Problems in the Era of Anthropocene. *Foro de Educación* 13(19), 19-34.

Timo Pajunen

RIMLIGHET och TILLRÄCKLIGHET
Att skilja på behov och begär

Tillfredsställelse är att lyckas vid granskning av tillräcklighet

Vad jag har

Tillfredsställelse = _____

Vad jag vill ha

Identifiera konsumtionsmotiv

- > verkliga behov?
- > begär?

MELLANMÄNSKLIGT UTBYTE

De finaste stunderna i
livet faller inte tillbaka
på materiella ting

Tre ting, som samtidigt upplevna vederkvicker

- A** Upplevelse av autonomi
- B** Upplevelse av kunnande
- C** Upplevelse av samhörighet

Deci, E. L., Ryan, R. M., & Guay, F. (2013). Self-determination theory and actualization of human potential. Teoksessa D. McInerney, H. Marsh, R. Craven, & F. Guay (Eds.), *Theory driving research: New wave perspectives on self processes and human development*. Charlotte, NC: Information Age Press. 109-133.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2012). Self-determination theory. Teoksessa P. A. M. Van Lange, A. W. Kruglanski, & E. T. Higgins (Eds.), *Handbook of theories of social psychology: Vol. 1*. Thousand Oaks, CA: Sage. 416-437

Deci, E. & Ryan, R. (2008). Self-Determination Theory: A Macrotheory of Human Motivation, Development, and Health. *Canadian Psychology* 49(3), 182–185.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The 'what' and 'why' of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11, 227-268.

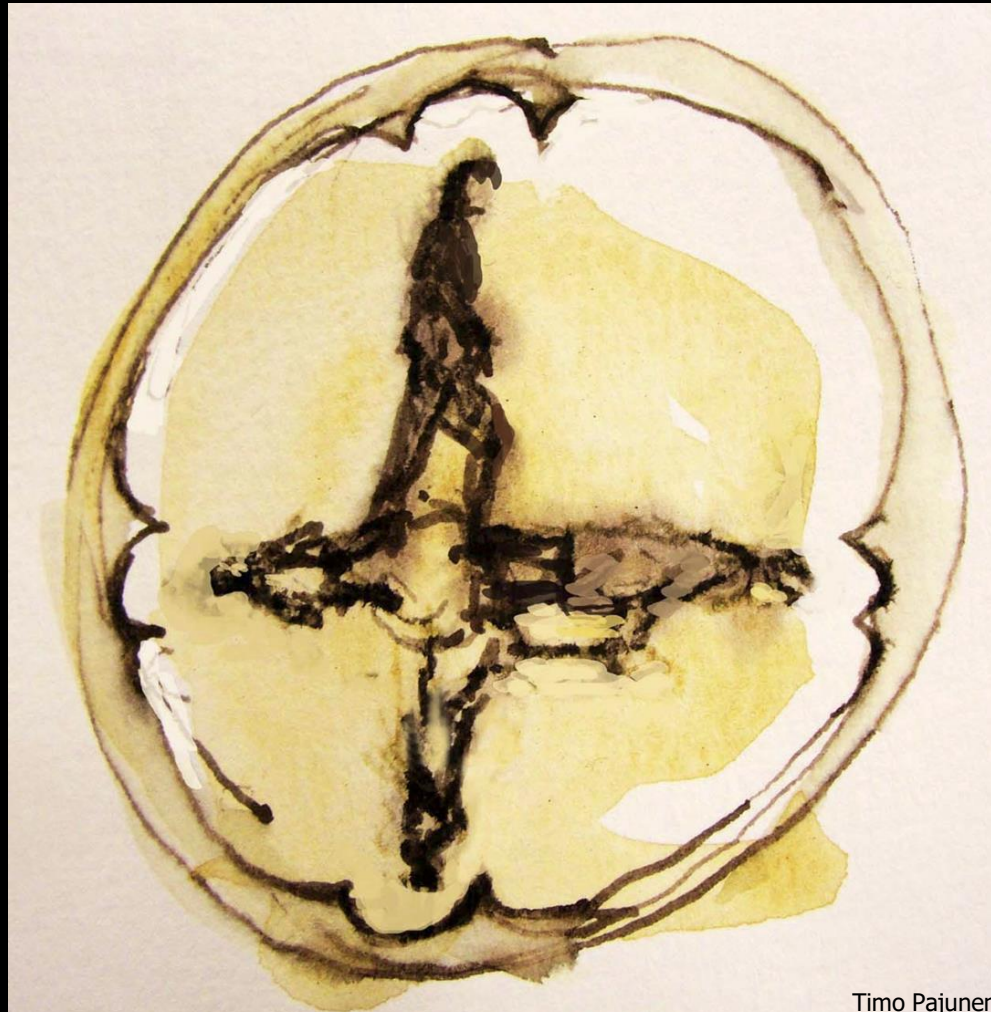
Deci, E., & Flaste, R. (1995). *Why We Do What We Do. Understanding Self-Motivating*. New York: Penguin.

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55, 68-78.

Styrkor som föremål för uppmärksamhet

Ligger idén om en blomstrande relation, skola och ett blomstrande samhälle i att vi känner igen varandras unikheter och lyckas locka fram den?

delad förståelse
mångfald av röster
bemötande närvaro

Fattigdom är att inte ha
kontakt med andra
människor och dela livets
glädjeämnen och sorger.

Bildning lyfter
upp människan

3 till hens fulla
potential

Ekosocial bildning förstärker
det som är rikligt, ousinligt
och mest centralt med tanke
på ett gott liv

Förmågan att sätta sig in
i andras situation är
nyckeln till framsteg

- grund för moral
- utgångspunkt för allt som är olikt
- källa till betydelsefullhet

EKOSOCIALT BILDNINGSBEGREPP

Att identifiera samband och
att sätta sig in i en annans situation

Ansvarsfullhet

Rimlighet

Mellanmänskligt
utbyte

Laininen, E. (2018). Transformatiivinen oppiminen ekososiaalisen sivistymisen mahdollistajana. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja* 20(5), 16-38

Salonen, A. & Joutsenvirta, M. (2018). Vauraus ja sivistys yltäkyläisyyden ajan jälkeen. *Aikuiskasvatus* 38(2), 84-101

Mathlin, V. (2018). Mitä on ekososiaalinen sivistys ja mikä yhteys sillä on sivistyksen käsitteeseen? Oulu: Oulun yliopisto

Salonen, A. & Bardy, M. (2015). Ekososiaalinen sivistys herättää luottamusta tulevaisuuteen. *Aikuiskasvatus* 35(1), 4-15.

Salonen, A. & Konkka, J. (2015). An Ecosocial Approach to Well-Being: A Solution to the Wicked Problems in the Era of Anthropocene. *Foro de Educación* 13(19), 19-34.

Salonen, A. (2014). Ekososiaalinen sivistys – kestävä hyvinvoinnin perusta. *Natura* 51(4), 25-30.

Salonen, A. (2014). Ekososiaalinen hyvinvointiparadigma – yhteiskunnallisen ajattelun ja toiminnan uusi suunta täyttyvällä maapallolla. Teoksessa Juha Hämäläinen (toim.) *Sosiaalipedagoginen aikakauskirja 2014*. Suomen sosiaalipedagoginen seura, 32-62.

Salonen, A. (2013). Ekososiaalinen sivistys kulttuurin kulmakiveksi. Teoksessa Marja Laine ja Paula Toivanen (toim.) *Kestävä kasvatus – kulttuuria etsimässä*. Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seuran julkaisuja 6, 40-69. Luettavissa: <http://www.kulttuuriperintokasvatus.fi/kestava-kasvatus-kulttuuria-etsimassa/>

Salonen, A. (2012). Sosiaalinen saneeraus – tie ekososiaaliseen sivistykseen. Teoksessa Tuula Helne & Tiina Silvasti (toim.), *Yhteyksien kirja – Etappeja ekososiaalisen hyvinvoinnin polulla*. Helsinki: Kansaneläkelaitoksen tutkimusosasto. 134-147. Luettavissa: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/37654/YhteyksienKirja.pdf?sequence=1>

4

Att skriva den
stora berättelsen

Hurudan är den stora berättelse vi
vill skriva med våra liv?

Handlingen i den stora berättelsen

- (a) fred
- (b) jämvikt mellan människa och övrig natur
- (c) allas möjlighet att uppleva livet som betydelsefullt och värdefullt

Siirilä, J., Salonen, A., Laininen, E., Pantsar, T. & Tikkanen, J. (2018). Transformatiivinen oppiminen antroposeenin ajassa. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja* 20(5), 39-56

Salonen, A. & Hakari, S. (2018). Early Childhood Educators and Sustainability: Sustainable Living and Its Materialising in Everyday Life. *Utbildning Demokrati* 27(2), 81-102

Salonen, A. & Tast, S. (2013). Finnish Early Childhood Educators and Sustainable Development. *Journal of Sustainable Development* 6(2), 70-85

Tack!

artosalonen.com

arto.o.salonen@helsinki.fi